ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 1 maja 1930

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

NR. 9 Wydawca: *Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.* **ROK 9**

Sprawozdanie z posiedzenia Rady Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów w dn. 8 kwietnia 1930 r.

W dniu 8 kwietnia 1930 r. odbyło się posiedzenie Rady Centralnego Związku pod przewodnictwem pp. Stanisława ks. Lubomirskiego i Stefana Laurysiewicza. Rozważane były najważniejsze z pośród aktualnych zagadnień gospodarczych. W szczególności omówione zostały sprawy nsatępujące:

Traktat polsko-niemiecki. Rozważania dotyczące traktatu polsko-niemieckiego, poprzedzone zostały referatem prof. K. Kasperskiego, który na podstawie prac badawczych Centralnego Związku omówił podstawowe zagadnienia, wynikające na tle traktatu. Referent sprowadził swoje uwagi do analizy przewidywanych warunków obrotu towarowego polsko-niemieckiego, które traktat wytworzy w dziedzinie warunków celnych, tranzytu i reglamentacji. Szczegółową krytykę traktatu mówca poprzedził ogólną jego oceną na tle przebiegu rokowań. Ocena ta doprowadza do stwierdzenia, że obecna forma traktatu jest wyrazem tego, że Polska potrafiła rozegrać wojnę celną w sposób dla siebie pomyślny, w tym sensie, że potrafiła odeprzeć wygórowane niemieckie żądania zniżek celnych i doprowadziła do małego traktatu możliwie ograniczając nieuniknione niebezpieczeństwa traktatu dla naszego przemysłu przetwórczego. Jest rzeczą szczególnie doniosłą, że potrafiliśmy obronić w traktacie istotny charakter gospodarczy przemysłowo-rolniczy naszego kraju, posiadającego warunki przemysłowego rozwoju i aspiracje w kierunku jego realizowania.

Dodatnie pozycje traktatu leżą przedewszystkiem w dziedzinie interesów rolnictwa, które zdobywa znane zresztą — możliwości wyjścia na rynek niemiecki i tranzytem przez Niemcy na rynki Zachodu dla swych produktów hodowlanych.

Trudniejszą jest należyta ocena traktatu z punktu widzenia interesów przemysłu. Są one tutaj z natury rzeczy niejednolite i mogą być podzielone na trzy grupy. Do pierwszej zaliczyć należy te gałęzie, które odniosą z traktatu mniejsze lub większe korzyści doraźne. Tu wymienić należy hutnictwo żelazne, przemysły: węglowy, cynkowy, naftowy i drzewny. Drugą grupę pośrednią stanowią takie przemysły jak młynarstwo, cukrowniczy i cementowy, które nie przewidują większych zmian w strukturze swego obrotu towarowego w wyniku traktatu. Trzecią wreszcie grupę tworzą gałęzie mniej lub więcej zagrożone konkurencją niemiecką, mianowicie przemysły: metalowy, elektrotechniczny, chemiczny, szklany, włókienniczy, ceramiczny, papierniczy i konfekcyjny — jeżeli ograniczyć się do wymienienia większych działów wytwórczości. Traktat znosząc zakazy bojowe, dając Niemcom kontyngenty z ogólnej listy zakazów, pozwalając przemysłowi niemieckiemu na wykorzystanie via klauzulę największego uprzywilejowania zniżek konwencyjnych, udzielonych przez nas innym kontrahentom przedewszystkiem Francji i Czechosłowacji, stwarza możliwości gospodarczego przenikania Niemiec na nasz rynek w tych dziedzinach. Najskuteczniejszem narzędziem wypadu przemysłu niemieckiego na Polskę będzie dumping kredytowy oraz zdolny i znający rynek polski komiwojażer niemiecki.

Wysiłki nasze w celu złagodzenia wynikających stąd niebezpieczeństw iść muszą zdaniem referenta, w dwóch kierunkach: w kierunku obrony wytwórczości krajowej — obowiązek ten ciąży w znacznej części na Państwie; poza tem w kierunku dążenia samego życia gospodarczego do pełnego wyzyskania możliwości ekspansji zagranicznej, które mieści w sobie traktat. Tu nabiera szczególnej doniosłości odpowiednie organizowanie się naszego przemysłu. Posiada ono wielką wagę z tego względu, że umacnia i rozszerza zdolność przemysłu do ekspansji zagranicznej. Ponadto przeciwstawienie konkurencji zagranicznej zwartej organizacji doprowadza łatwiej do porozumienia prywatno-gospodarczego przemysłów obu krajów.

Zagadnieniem odrębnem, do dziś całkowicie niemal otwartem, jest pytanie, czy i w jakich granicach postanowienia traktatu mogą wejść w życie przed jego ratyfikacją. Zagadnienie to jest w znacznej mierze zagadnieniem politycznem dwustronnem, zależnem od stanowiska niemieckiego w tym względzie. Nie łatwo jest też bez zastrzeżeń dać odpowiedź na pytanie, czy należy dążyć do szybkiego wprowadzenia w życie traktatu.

Zaznaczona wyżej odrębność interesów poszczególnych gałęzi tłumaczy w dostatecznej mierze trudność jednolitego rozstrzygnięcia tego pytania.

Obrady ujawniły zupełne zrozumienie, jakie koła gospodarcze mają dla potrzeb organizacyjnych samego przemysłu, wypływającego z traktatu, którego skutki ujemne mogą być sparaliżowane skutecznie jedynie przez przeciwstawienie im zwartej organizacji ze strony naszych kół gospodarczych. Błędem byłoby szukać obrony przed niebezpieczeństwem traktatu wyłącznie w uciekaniu się do zarządzeń polityki gospodarczej Rządu. Jeżeli więc punkt ciężkości leży w znacznej mierze w zagadnieniu własnej organizacji przemysłu, to stwierdzić należy, że traktat okaże się dla nas dobrym lub złym przedewszystkiem w zależności od stopnia wysiłku organizacyjnego naszych kół gospodarczych. Błędem byłoby również przeoczać niewspólnomierność pozycji Polski i Niemiec w dziedzinie polityki celnej. Niemcy rozbudowały w okresie rokowań o traktat swoją obronę celną i zdolne są i nadal do sprężystego jej regulowania. Polska nie uczyniła w tym czasie nic, lub prawie nic w tym kierunku i stworzyła krępujące formy dla swej autonomicznej polityki w tej dziedzinie. Na tem tle narzuca się nieodparcie potrzeba luźniejszego aniżeli dotychczas interpretowania uprawnień Rządu w dziedzinie polityki celnej i należy wyrazić nadzieję, że zrozumienie potrzeb gospodarczych pozwoli wynaleźć odpowiednie dla tego formy. Wynikające stąd ogólne wzmocnienie naszego przemysłu pozwoli mu na wykorzystanie możliwości wejścia na rynek niemiecki, zależne, jak to już zaznaczono, od jego własnej podstawy organizacyjnej.

Położenie i aktualne zagadnienia w dziedzinie kolejnictwa.

Ponieważ warunki pracy i polityka w dziedzinie tak ważnej dla całokształtu życia gospodarczego, jaką jest kolejnictwo, odgrywają potężną rolę w kształtowaniu się ogólnego położenia gospodarczego, przeto w obradach poświęcono baczną uwagę tym zagadnieniom. Temat ten objęty został referatem informacyjnym p. A. Krzyżanowskiego, Kierownika Wydziału Komunikacyjnego Centralnego Związku. W referacie tym zobrazowany został rozwój konjunktury w dziedzinie przewozów kolejowych w r. 1929 na początku roku bież. w zestawieniu z r. 1928. Przytoczone w referacie szczegółowe dane liczbowe uwypukliły wyraźnie zniżkową tendencję, która ujawniła się ostatnio w silnym spadku przewozów. Rok 1929 pod względem stanu przewozów był naogół korzystny, wyjąwszy miesiące luty i marzec jako okres mrozów i zawiei śnieżnych. Osłabienie, które dało się zauważyć, poczynając od listopada 1929 r. wzmogło się jeszcze w styczniu i lutym r. b. występując jeszcze jaskrawiej w pierwszej i drugiej dekadzie marca br. Osłabienie przewozów jest wynikiem zastoju w życiu gospodar-

czem, a tempo ich spadku jest dowodem pogłębienia się tego zastoju.

Na złe położenie kolejnictwa oddziaływują jednak i inne czynniki, w pierwszym rzędzie wzrastające współzawodnictwo przewozów samochodowych. Rola tego czynnika nie daje się ująć ściśle liczbowo, wobec braku odpowiednich statystyk. Na podstawie dostępnych danych daje się jednak ustalić, że konkurencją samochodową zagrożone jest 85 proc. linij kolejowych. Ruch autobusowy odebrał kolejom około 10 proc. przewozów osobowych.

Położenie kolejnictwa niepodobna na razie ocenić ściśle w świetle wyników finansowych gospodarki kolejowej. Dane liczbowe za okres, będący przedmiotem omówienia, nie zostały jeszcze uporządkowane. Można jednak zgóry przewidzieć, że wyniki finansowe w pierwszym kwartale r. b. mimo zwyżki taryf będą niekorzystne. Gospodarczą konsekwencją tego może być ograniczenie inwestycyj kolejowych, o ile nie będą wynalezione inne dodatkowe źródła ich finansowania.

Wyniki finansowe polityki taryfowej kolei osłabione zostały przez znaczne ulgi w taryfach, wywozowych, które obniżyły wpływy kolei — szacując w przybliżeniu — o 150 milj. zł rocznie.

Działalność społecznych organów doradczych przy Ministerstwie Komunikacji w okresie po wprowadzeniu podwyżki taryfy polegała na poprawianiu niedokładności, wynikłych z szybkiego jej wprowadzenia. Specjalna komisja, wyłoniona przez Komitet Taryfowy Państwowej Rady Kolejowej, rozpatrzyła około 80 wniosków w tym przedmiocie, przyjętych w całości na podstawie jej opinji przez Komitet Taryfowy.

Na warsztacie będących na czasie prac w dziedzinie kolejnictwa znajduje się nadto wciąż jeszcze otwarta sprawa komercjalizacji kolei. Od słusznego gospodarczo i administracyjnie załatwienia tej sprawy zależy uporządkowanie gospodarki kolejowej i przypływ kredytów zagranicznych do naszego kolejnictwa. Sprawie tej nadany został ostatnio bieg formalny w ten sposób, że została ona przekazaną Państwowej Radzie Kolejowej do opracowania. Godnym podkreślenia wynikiem odnośnych prac wspomnianego organu jest jego uchwała, stwierdzająca potrzebę powołania Rady przedsiębiorstwa kolei państwowych. Rada ta byłaby czynnikiem, pośredniczącym pomiędzy dyrektorem generalnym kolei a Ministerstwem Komunikacji, umożliwiając większą swobodę działania dyrektorowi generalnemu. Rozważania zagadnienia komercjalizacji nie wykraczają jednak dotychczas poza sferę prac teoretycznych i niestety nie zarysowują się okoliczności, sprzyjające rozwiązaniu zagadnienia komercjalizacji w formie możliwie bliskiej ideologji prywatno-gospodarczej.

Podkreślone zostały nadto z uznaniem prace naszych organów kolejowych, zmierzające do usprawnienia kolejnictwa w dziedzinie pospiesznych przewozów drobnicowych. Poza wprowadzeniem tytułem próby specjalnych pospiesznych pociągów towarowych badane są możliwości przewozów drobnicy w skrzyniach.

Sprawa uporządkowania stanu prawnego w dziedzinie dostaw dla Rządu.

Na gruncie będących na czasie prac organów rządowych wysunęła się ostatnio na jedno z pierwszych miejsc sprawa uporządkowania stosunków w dziedzinie dostaw dla Rządu. Nadanie temu zagadnieniu należnej mu wagi nastąpiło, jak to stwierdził referent p. mec. Altberg, w związku z potrzebą ulżenia życiu gospodarczemu w okresie przesilenia gospodarczego oraz wobec niemożności utrzymania nadal zupełnie niejasnego stanu prawnego, jaki istniał dotychczas w tej tak ważnej dziedzinie. Zadanie to zlecone zostało specjalnej komisji międzyministerjalnej, pracującej przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu. Duża poprawa w tym samym kierunku dokonaną została przez zorganizowane koła gospodarcze na gruncie specjalnej komisji pod przewodnictwem p. Emila Landsberga, która to komisja zbierała się wielokrotnie w Centralnym Związku. Odnośnym pracom Centralnego Związku, które znalazły wyraz w jednolitym projekcie ustawy ramowej, normującej rozdawnictwo dostaw, przyświecały trzy podstawowe zasady, mianowicie 1) dążenie do stworzenia warunków, wykluczających zaskoczenie dostawcy nieprzewidzianemi obowiązkami, zmieniającemi kalkulację ofertową 2) dążenie do równouprawnienia stron w dziedzinie kar umownych i w dziedzinie obowiązku obustronnego od terminowego wykonania zobowiązań 3) usiłowania zastąpienia wadjów przez inne formy bardziej istotnego, a dla życia gospodarczego mniej uciążliwego zabezpieczenia interesów Skarbu przed niesumiennością oferentów.

Poza tem miano na względzie należytą ochronę interesów przemysłu krajowego przez udzielenie mu pierwszeństwa przed przemysłem zagranicznym przy udzielaniu dostaw.

Usiłowaniem Centralnego Związku jest zjednanie decydujących czynników rządowych do zaznaczonej wyżej jego ideologji w dziedzinie dostaw.

Bezrobocie i ubezpieczenie od bezrobocia.

Sprawy stanu bezrobocia i jego wpływu na politykę ubezpieczeniową oświetlił Kierownik Wydziału Pracy p. Jastrzębowski, stwierdzając na podstawie danych statystycznych zaostrzenie się bezrobocia, które zbliża się do najwyższych liczb, notowanych w ciągu dziesięciolecia. Referent przedstawił przytem dane, charakteryzujące stan bezrobocia w poszczególnych gałęziach przemysłu. O ile chodzi o tendencję ogólną, to stwierdzić należy wyjątkowo niski stan bezrobocia w lipcu ub. r., który następnie wykazuje gwałtowny skok w grudniu i stałe dalsze pogorszenie w styczniu, lutym i marcu r. b. Stan ten pociągnął za sobą następstwa w dziedzinie ubezpieczenia od bezrobocia, o których była mowa, w sprawozdaniu z działalności Centralnego Związku, zamieszczona w zeszycie 6 „Przeglądu Porannego". Omówiwszy szczegółowo sytuację Funduszu Bezrobocia, referent stwierdził, że na podstawie przewidywań na przyszłość co do liczby pobierających zasiłki z tego Funduszu i co do stanu jego rezerw liczyć się należy z alternatywą bądź stałej podwyżki składki, bądź też podwyżki przejściowej dla pokrycia niedoboru. Wybór uzależniony będzie od rozmiarów niedoboru, który nie da się dziś jeszcze ściśle określić, gdyż dokładne obliczenia nie mogły być dotąd przeprowadzone.

Budowa domów robotniczych z funduszów ubezpieczeń społecznych.

Historję i obecny stan powyższej sprawy wyjaśnił p. Jastrzębowski, zaznaczając, że zainteresowanie ubezpieczalń akcją budowlaną wynika z potrzeb ich gospodarki lokacyjnej. Zainteresowanie to ujawniło się mniej więcej pół roku temu w związku z obawami pewnej jednostronności lokat, wynikającemi z dotychczasowej polityki lokacyjnej. Na tem podłożu powstała myśl rozszerzenia bezpośredniej — w zrozumieniu finansowania akcji budowlanej ubezpieczalń i lokowania rezerw w nieruchomościach własnych. Wytyczne projektu budowlanego ubezpieczalń podyktowane są zasadami polityki lokacyjnej, zakres zaś akcji, która przeprowadzoną będzie na podstawie tego projektu, uzależniony będzie od stanu funduszów rezerwowych ubezpieczalń. O ile chodzi o zamierzenia organizacyjne w omawianej sprawie, to dążenie do scentralizowania akcji ubezpieczalń, którego rzecznikiem było Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, znalazły wyraz w powołaniu do życia Stowarzyszenia Zakładów Ubezpieczeń Społecznych, które ustalać będzie ogólny roczny plan finansowy i udzielać pomocy technicznej w drodze ujednolicenia całokształtu akcji. Strona techniczna tej akcji pozostanie jednak w rę-

kach oddzielnych ubezpieczalń. Konkretne prace w tym kierunku polegają narazie na zakupie terenów w ośrodkach przewidywanej akcji budowlanej. Pozatem finansowanie budownictwa z funduszów ubezpieczalń idzie w kierunku rozszerzenia kredytów, udzielanych bezpośrednio spółdzielniom mieszkaniowym.

Ostatnie prace Centralnego Związku nad ważniejszemi zagadnieniami bieżącemi.

Rada poinformowana została o ostatnich ważniejszych pracach Centralnego Związku, które dotyczy zabiegów o gwarancję państwową dla emisji listów Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego, sposobów upłynnienia zobowiązań Państwa wobec życia gospodarczego, ulg celnych, zwrotu cła za poprzednie fazy wytwórczości (rozszerzenie tego systemu na przędzę bawełnianą), środków zaradczych przeciwko dumpingowi rosyjskiemu, podwyżki ceny żelaza. Wyjaśniono nadto wyniki narad, które przedstawiciele Centralnego Związku mieli możność odbyć z czynnikami rządowemi w sprawie polityki polskiej w związku z konwencją genewską, zmierzającą do stabilizowania traktatów handlowych.

Podpisanie konwencji genewskiej.

Dnia 12 bm. nastąpiło w Genewie podpisanie przez Polskę międzynarodowej konwencji o rozejmie celnym.

Podpisania dokonał w imieniu rządu polskiego stały delegat Polski przy Lidze Narodów p. minister Sokal.

Podpisana obecnie przez Polskę konwencja obejmuje trzy akta. A mianowicie:

1) t. zw. konwencję handlową, czyli właściwą konwencję o rozejmie celnym, na mocy której wszystkie tranzakcje handlowe, zawarte przez poszczególne państwa zostają w mocy do dnia 1 kwietnia 1931 roku a zatem t. zw. konwencyjne stawki celne zostają na przeciąg roku stabilizowane. Stawki celne autonomiczne mogą być jednak dowolnie podnoszone z tem jednakowoż, że każde podwyższenie stawki musi być notyfikowane kontrahentom umowy na 20 dni przed wprowadzeniem w życie nowej, podwyższonej stawki.

2) Drugim aktem konwencji rozejmu celnego jest protokół, nakreślający plan dalszej akcji międzynarodowej w przyszłości, doprowadzający do zawarcia kolektywnego międzynarodowego traktatu handlowego.

3) Ostatnim z kolei aktem konwencji genewskiej jest akt końcowy konferencji, podpisany wraz z Polską przez 18 państw.

Podpisana przez Polskę, konwencja rozejmu celnego może wejść w życie z dniem 15 listopada br. moralnie jednak obowiązuje wszystkie państwa, które ją podpisały już od 1 kwietnia z. r.

Wspólna akcja państw zagrożonych podwyżką ceł niemieckich.

Przedstawiciel Rządu polskiego w Berlinie złożył oficjalne oświadczenie Polski o jej stosunku do zagadnienia podwyżki ceł, słusznie stawiając to w płaszczyźnie zagadnienia międzynarodowego, w myśl zawartej dopiero w marcu genewskiej konwencji handlowej. W ślad za Polską wystąpiło wobec rządu Rzeszy jeszcze 16 państw zainteresowanych w eksporcie produktów rolniczych do Niemiec. Protestują więc państwa Południowej Ameryki, Czechosłowacja, Danja, Z. S. R. R., Litwa i wiele innych. Skutki tych protestów niewątpliwie już wkrótce dadzą się odczuć. Państwa, które nie przystąpiły do konwencji genewskiej mają wolną rękę i mogą wprowadzić odwetowo bojowe cła na produkty pochodzenie niemieckiego. Państwa zaś skrępowane ograniczeniami międzynarodowemi szukać będą innej drogi, aby bronić się przed ciosem niemieckim.

W kołach dobrze poinformowanych twierdzą, że zainteresowane państwa wespół z Polską, podejmą akcję wspólną, którą jedynie przy odpowiednio kategorycznem postawieniu sprawy może dać dodatnie wyniki. Rząd polski niewątpliwie akcję wspólną zainteresowanych państw gorąco poprze i weźmie w niej udział.

Traktat z Niemcami przekreślony.

Przyjęcie w parlamencie niemieckim opracowanego przez nowy rząd Brueninga programu skarbowo-agrarnego przekreśla faktycznie zawarty traktat handlowy polsko-niemiecki.

Wzmiankowany program nowego rządu zawiera bowiem tak wysokie podniesienie ceł agrarnych a częściowo niemal dowolność w reguolwaniu ich poziomu, że odbiera naszemu traktatowi najistotniejszą realną wartość, jaką mu dają korzyści z eksportu rolnego, niszcząc i bez tego problematyczną równowagę wzajemnych zysków.

Nie przesądzając dalszego biegu sprawy, trzeba stwierdzić, że podpisany traktat handlowy z Niemcami przestaje być dla Polski aktualny i nie przedstawia w wytworzonych warunkach żadnego zainteresowania. W związku z tem traci na aktualności również kwestja sposobu ratyfikowania i wprowadzenia w życie zawartego traktatu.

Natomiast szczególnie cennem będzie uświadomienie sobie w chwili obecnej niemieckiej lojalności i taktyki. Powołana uchwała parlamentu niemieckiego nastąpiła w 4 tygodnie po podpisaniu umowy z Polską, przygotowanej przez 5 lat i nieomal nazajutrz po podpisaniu przez Niemcy w Genewie międzynarodowej konwencji o t. zw. rozejmie celnym.

Wytyczne programowe Rządu w dziedzinie walki z przesileniem gospodarczem.

Pod powyższym nagłówkiem „Gazeta Handlowa“ pisze:

Pierwsze oficjalne oświadczenie Rządu stwierdza, iż dwa pierwsze posiedzenia Rady Ministrów poświęcone były wyłącznie sprawie walki z kryzysem gospodarczym. Przedewszystkiem szereg ministrów wygłosiło referaty, poświęcone scharakteryzowaniu obecnej sytuacji ekonomicznej w kraju. W referatach tych, dotyczących poszczególnych resortów, wysunięte zostały wytyczne programu walki z kryzysem.

Nie odbiegając zasadniczo od postaw polityki poprzednich rządów, Rząd w pierwszym rzędzie postanowił przyjść z wydatną pomocą rolnictwu. Odbudowa rentowności w rolnictwie jest naczelnym postulatem Rządu, który postanawia nietylko utrzymać w dalszym ciągu decyzję Rządu poprzedniego o rozłożeniu płatności podatków, ciążących na rolnictwie, lecz ponadto rozważa możliwość udzielenia dalszych ulg podatkowych w granicach konieczności gospodarczych i możliwości budżetowych. Rząd zamierza zasilić rolnictwo kredytami, przewidzianemi w programie doraźnej pomocy dla rolnictwa, przyczem kredyty te mają być jaknajprędzej i jaknajskuteczniej udostępnione producentowi rolnemu. Również jedną z ważnych kwestyj jest zagadnienie usprawnienia wywozu zboża. Akcja ta odbywa się w ścisłem porozumieniu z organizacjami rolniczo-handlowemi.

Wobec trudnego położenia przemysłu i handlu Rząd w szerszym niż dotychczas zakresie skorzysta z uprawnień ustawowych do stosowania ulg w podat-

kach. Przystąpiono również do realizacji uchwały poprzedniego Rządu o przyznaniu 50 milj. zł kredytów lombardowych dla gałęzi przemysłu najbardziej dotkniętych kryzysem.

Dalej podjęte będą wysiłki w kierunku potanienia kredytu wewnętrznego, ułatwienia korzystania z kredytów zagranicznych oraz usprawnienia bankowości. Rząd zamierza przez politykę celną zabezpieczyć zbyt na rynku krajowym gałęziom przemysłu znajdującym się w szczególnie trudnych warunkach konkurencyjnych. Eksport naszej produkcji również jest przedmiotem troski Rządu. W celu zabezpieczenia ciągłości pracy w przemyśle, w dalszym ciągu prowadzona będzie akcja planowa rozłożenia i przyspieszenia zamówień Państwa i samorządu dla przedsiębiorstw przemysłowych. Należności za dostawę dla Państwa muszą być regulowane we właściwych terminach. Wszelkie nowe inwestycje, zmierzające do rozszerzenia produkcji przedsiębiorstw państwowych będą wstrzymane, jeżeli podaż ze strony przedsiębiorstw prywatnych zaspakaja potrzeby rynku krajowego. Bezrobocie zwalczane będzie przez przyspieszenie realizacji programu inwestycyjno-budowlanego, obejmującego akcję budowy domów, dróg lądowych i wodnych, kolei, mostów i t. p. Na cel ten w r. b. przeznaczona będzie suma około 400 miljonów zł nie licząc około 75 milj. zł na budownictwo mieszkaniowe.

W dziedzinie budownictwa mieszkaniowego Rząd zmierza do programowego ujęcia całokształtu zagadnienia. Również rozważana jest możliwość wprowadzenia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzpltej o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe."

Rząd biorąc pod uwagę zmniejszoną zdolność płatniczą społeczeństwa i uznając za konieczne stworzenie odpowiednich warunków dla odbudowy kapitału obrotowego, dążyć będzie raczej do kompresji budżetu, niż do jego pełnego wykonania, gdyby to wykonanie miało pociągnąć wyjątkowo ciężkie warunki dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego. W żadnym jednak wypadku redukcja budżetu nie odbędzie się kosztem kredytów przeznaczonych na pomoc dla bezrobotnych.

Ulgi podatkowe w świetle oświadczenia p. Ministra Kwiatkowskiego.

Min. Kwiatkowski przed swym wyjazdem na urlop wypoczynkowy udzielił przedstawicielom prasy wywiadu, w którym m. in. powiedział, że zostaje utworzona specjalna komisja, złożona z przedstawicieli Ministerstwa Przemysłu i Handlu, oraz Ministerstwa Skarbu. Komisja ta wypracować ma program prac, zmierzających do przyjścia z pomocą życiu gospodarczemu w dziedzinie podatkowej. Komisja, w granicach art. 94 i 122 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, ustali granice możliwych ulg, szczególnie zaś w odniesieniu do handlu, którego położenie jest najcięższe.

Art. 94 ustawy o państwowym podatku przemysłowym nadaje p. ministrowi Skarbu pełnomocnictwa w sprawie umarzania zaległości podatkowych, zaś art. 122 upoważnia p. ministra do przesuwania terminu płatności podatku przemysłowego od obrotu.

Oczywiście, o ile akcja ta ma odnieść pożądany skutek, należałoby zwrócić uwagę na konieczność pospiechu w pracach, tak, aby pomoc nadeszła możliwie szybko. Tymczasem jednak władze skarbowe prowadzą akcję egzekucyjną zaległości podatkowych z dużą bezwzględnością, uniemożliwiając w wielu wypadkach normalne prowadzenie przedsiębiorstwa.

Bilans handlu zagranicznego w marcu 1930 roku.

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego bilans handlu zagranicznego Polski (łącznie z w. m. Gdańskiem) w marcu br. przedstawiał się w sposób następujący:

Przywieziono w marcu 306.514 tonn towarów. Wartość przywozu wyniosła 194.106 tys. zł.

Saldo dodatnie bilansu handlu zagranicznego w marcu wyniosło zatem 26.143 tys. zł. W porównaniu do poprzedniego miesiąca przywóz zwiększył się w wadze o 25.102 tonn, w wartości o 13.294 tys. zł. Wywóz natomiast zmniejszył się w wadze o 261.692 tonn, wzrósł zaś w wartości o 3.014 tys. zł.

Najważniejsze zmiany w przywozie w porównaniu do ub. miesiąca zaznaczyły się w przywozie artykułów spożywczych, który dość znacznie się zwiększył (o 8,8 milj. zł). W związku z postem wzrósł przedewszystkiem przywóz śledzi (o 4,5 milj. zł.). Następnie zaznaczył się sezonowy wzrost przywozu nawozów sztucznych (o 4,4 głównie saletry chilijskiej o 8,2) przy spadku innych pozycji, jak saletry norweskiej (o 4,3 milj. zł).

W wywozie wzrost zaznaczył się przedewszystkiem na artykułach spożywczych (o 7,6 milj. zł), metalach (o 4,2 milj. zł) oraz nawozach sztucznych (o 2,5 milj. zł). Zmniejszenie się wywozu odbiło się głównie na węglu (o 6,5 milj. zł), na drzewie (o 1,4 milj. zł), zwierzętach żywych (o 1,1 milj. zł), a wreszcie w materjałach i wyrobach włóknistych na przędzy wełnianej (o 1,4 milj. zł).

Z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Od kilku tygodni Główny i Okręgowe Urzędy Ubezpieczeń rozpatrują preliminarze budżetowe Kas Chorych i Związków Kas Chorych. Okręgowe Urzędy Ubezpieczeń zatwierdziły już budżety około 90 proc., zaś Główny Urząd Ubezpieczeń zatwierdził budżety Okręgowego Związku Kas Chorych w Krakowie, Wilnie i Lwowie oraz Kas Chorych w Sosnowcu, Wilnie, Krakowie i Lwowie. Na ukończeniu znajduje się badanie budżetów Kas Chorych m. Warszawy, Łodzi, Poznania oraz Związków łódzkiego, warszawskiego, poznańskiego i Ogólno-Państwowego Związku Kas Chorych oraz Związków Kas odbywa się kolegjalnie pod przewodnictwem Dyrektora Głównego Urzędu Ubezpieczeń p. Gettla, względnie jego zastępcy K. Dagnana, przy udziale przedstawicieli departamentu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej Departamentu Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Ogólno-Państwowego i Okręgowych Związków Kas Chorych oraz przedstawicieli zainteresowanej Kasy, względnie Związku. Z ramienia Kas względnie Związków, których budżety są rozpatrywane — uczestniczą obowiązkowo naczelni lekarze, którzy referują budżet lecznictwa oraz udzielają szczegółowych wyjaśnień, a to w związku z zarządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej, nakładającym na naczelnych lekarzy Kas Chorych odpowiedzialność za lecznictwo kasowe i za wykonanie budżetu lecznictwa.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej przekazało urzędom wojewódzkim 1.275.000 zł tytułem subwencyj na zatrudnienie bezrobotnych w miesiącu kwietniu.

W sprawie zgłaszania wolnych miejsc pracy w P. U. P. P.

Wobec wysokiego stanu bezrobocia na miejscu, obejmującego wszystkie kategorje pracowników, Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Poznaniu zwraca uwagę na obowiązek zgłoszenia wolnego miejsca pracy, czy to dla robotnika niewykwalifikowanego, wykwalifikowanego lub pracownika umysłowego, tak męskiej, jak żeńskiej siły, w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy.

O ile zakłady pracy przyjęły pracowników z pominięciem P. U. P. P. winny o tem niezwłocznie do-

nieść temu Urzędowi, **najpóźniej jednak w 3-cim dniu** po przyjęciu pracownika do pracy (§ 4 Rozp. Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 15 lutego 1923 r. Dz. Us. z 1923 r. Nr. 18 poz. 123), z podaniem: imiona i nazwiska pracownika, wieku jego, zawodu, miejsca zamieszkania i daty rozpoczęcia pracy **oraz przyczyny nieprzyjęcia pracownika przez P. U. P. P.**

Przyczyny nieprzyjęcia pracownika przez P. U. P. P. mogą zachodzić w wypadkach, gdy zakład pracy przyjmuje ponownie do pracy poprzednio zwolnionych, czyli swoich starych pracowników, lub gdy przesłani przez P. U. P. P. do wyboru kandydaci nie odpowiadają wymogom zakładu pracy.

Podając powyższe do wiadomości P. U. P. P. zaznacza, że skłania go do tego i ta okoliczność, iż skutkiem przyjęcia pracownika z pominięciem P. U. P. P. wzgl. niezawiadomienia go o tem, zachodzą częstokroć wypadki nadużyć ze strony bezrobotnych pobierających zasiłki z Funduszu Bezrobocia.

Bezrobotny pracując, znajduje tyle czasu, by stanąć nieraz z wiedzą swego przełożonego, do kontroli w Urzędzie i podjąć nieprawnie zasiłek za dni, w których pracował i zarabiał. Dla tego będzie Urząd bezwzględnie podawał do ukarania wszystkie zakłady pracy wzgl. pracodawców, niestosujących się do przepisów zgłaszania wolnych miejsc pracy w P. U. P. P.; spodziewa się jednak, że powyższy apel znajdzie zrozumienie w kołach zainteresowanych i w własnym interesie, nie chcąc figurować w rejestrze karnym, pp. pracodawcy pójdą Urzędowi na rękę w zwalczaniu zła, jakie wywołało wysokie napięcie bezrobocia.

W sprawie wpływu strajków i zawikłań robotniczych na opóźnienie terminów dostaw rządowych.

Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów z inicjatywy Związku Przemysłowców Bielska, Białej i Okolicy wystąpił do Ministerstwa Robót Publicznych o to, by strajki robotnicze były uważane za siłę wyższą, uwalniającą przedsiębiorcę od konsekwencyj zwłoki w wykonaniu dostaw i robót publicznych. W odpowiedzi na to wystąpienie Ministerstwo Robót Publicznych oświadczyło, „że zdaniem jego, żądaniom podniesionym w memorjale czyni w zupełności zadość postanowienie § 11 p. 6. dołączonych „Ogólnych Warunków budowy", które przewiduje, że przedsiębiorca będzie mógł być zwolniony przez władze wyższe od następstw zwłoki z powodu zaszłych bez winy przedsiębiorcy zawikłań robotniczych. Od zawartego w powyższem postanowieniu zastrzeżenia władzom wyższym decyzji w każdym poszczególnym wypadku odstąpić Ministerstwo nie może, ze względu na konieczność zabezpieczenia Skarbu Państwa przed ewentl. nadużyciami.

Do tego dołącza się wyciąg odnośnych postanowień z „Ogólnych warunków budowy", na któreto postanowienia powołuje się Ministerstwo Robót Publicznych, a które brzmi, jak następuje:

§ 11 p. 6.

6) Niekorzystne stosunki pogody, podwyżka cen materjałów i robocizny, trudność w pozyskaniu robotników itp. nie usprawiedliwiają wogóle opóźnienia wykonania robót. Gdy jednak wykonanie dostawy lub roboty w czasie oznaczonym stało się niemożliwe z powodu opóźnienia w oddaniu przedsiębiorcy gruntu pod budowę, wypadków elementarnych (siły wyższej) albo z powodu zaszłych bez winy przedsiębiorcy zawikłań robotniczych lub ogólnego strajku robotników, będzie przedsiębiorca mógł być zwolniony przez władze wyższe od następstw zwłoki, lecz tylko w takim razie, gdy natychmiast po zajściu przyczyn powodujących przeszkodę, zawiadomił o tem kierownika budowy i zażąda wyznaczenia nowego terminu". (Rozp. z dnia 24. IV. 1928 L. I. 1067 i z 28. V. 1929, L. I. 1576.

Ulgi podatkowe w granicach możliwości ustawowych.

Wobec zapowiadanego przez Rząd przyjścia z pomocą przemysłowi i handlowi, sfery gospodarcze oczekują w pierwszym rzędzie ulg podatkowych. Jednakowoż należy zaznaczyć, iż w ramach obowiązujących ustaw nie może być mowy o obniżeniu podatków, ulgi mogą jedynie iść w kierunku zmiany zaklasowania, przesunięcia terminów płatności poszczególnych podatków, jak również i rozłożenia na raty kwot należnych od podatników. Handel i przemysł oczekuje, że wobec krytycznej sytuacji Rząd wykorzysta w całej rozciągłości swe uprawnienia, aby pomoc była jaknajwydatniejsza.

Umarzanie zaległości podatkowych.

Wobec tego, że udzielono izbom skarbowym specjalnie upoważnienie do umarzania zaległości w podatkach przemysłowym i dochodowym oraz w grzywnach, nie zostało dotychczas — pomimo upływu wyznaczonego na ten cel terminu — w pełni wykorzystane, min. skarbu przywiązując duże znaczenie do zupełnego zlikwidowania nierealnych pozycyj w księgach bierczych i obciążenia w ten sposób personelu od nieprodukcyjnej pracy, przedłuża do dnia 30 czerwca 1930 r. powyższe upoważnienie z tem, że wnioski o umorzenie winny urzędy skarbowe izbom skarbowym oraz oddziały względnie referaty bilansowe — min. skarbu przedłożyć w terminie do 20 maja 1930 r.

Podatek od uposażeń pracowników może być potrącany od dochodu pracodawcy.

Podatek od uposażeń pracowników o ile go pracodawca w całości przejął na siebie, jest potrącalny od dochodu podatkowego pracodawcy (O. N. T. A. z 12. II. 1930 r. L. Rej. 3 600/27

Pewna huta szklana opłacała podatek od uposażeń pracowników, nie potrącając tego podatku samym pracownikom. Czyniła to w tym celu aby w ten sposób stworzyć pewną podwyżkę uposażeń dla pracowników. Natomiast przy zeznaniu dochodu dla wymiaru podatku dochodowego od swojego przedsiębiorstwa zażądała potrącenia tego podatku od uposażeń pracowników od podstawy wymiaru podatku dla samego przedsiębiorstwa. Wszystkie instancje skarbowe, wraz z Ministerstwem skarbu, odmówiły temu żądaniu jako w ustawie nieuzasadnionemu.

Przedsiębiorstwo wniosło skargę do N. T. A. który rozstrzygnął ją na korzyść przedsiębiorstwa. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia N. T. A. powiada: Odmowa uwzględnienia potrącenia podatku od uposażeń pracowników, oparta na twierdzeniu władz skrabowych, że uwzględnienie to nie znajduje uzasadnienia w ustawie, bo do podnoszenia tego podatku z ustawy są obowiązane osoby trzecie, to jest pracownicy — jest nieprawną.

Art. 10 ustawy o podatku dochodowym uznaje w punkcie 5 za niepodlegający potrąceniu tylko podatek dochodowy, wymierzony samemu płatnikowi. Natomiast ustawa nie zawiera postanowienia, któreby zabraniało przy ustaleniu podstawy wymiaru — uwzględnienia podatków, zapłaconych za osoby trzecie, ani też nie zawiera zakazu przerzucania tych podatków. Wobec tego należy sporne wydatki, (podatki od uposażeń pracowników) ocenić ze stanowiska art. 6 wzgl. art. 10 pkt. 1 ustawy. Przepisy te nie dają za-

dnej podstawy do wyłączenia podatku od uposażeń pracowników, który pracodawca przejął na siebie z całości wydatku na wynagrodzenia. Podatek od uposażenia pracowników, który pracodawca przejął na siebie musi zatem tak, jak uposażenie samo, podlegać potrąceniu od dochodu pracodawcy.

Zarządzenie oszczędnościowe na kolejach.

W związku z trudną sytuacją gospodarczą koleje odczuły dotkliwie zmniejszenie się przewozów, a co za tem idzie, i spadek wpływów gotówkowych. Wynikła stąd konieczność stosowania w gospodarce kolejowej jak najdalej idących oszczędności we wszystkich dziedzinach, tem bardziej, iż koleje polskie w myśl uchwały sejmowej na 1930/31 obowiązane są przelać do Skarbu Państwa przeszło zł 91 milj.

Konieczność trzymania się ram budżetowych przedewszystkiem w wydatkach i żądanie Skarbu wpłacania miesięcznie conajmniej sumy zł 5 milj. na poczet przewidzianej w budżecie wpłaty sprawiły, iż jak najdalej posunięta zasada oszczędności na kolejach stała się koniecznością.

Minister inż. Alfons Kühn na ostatniej tygodniowej konferencji Dyrektorów Departamentów Ministerstwa Komunikacji, której przewodniczył osobiście, wydał szereg zarządzeń natury oszczędnościowej, posiadających ogromną wagę dla całokształtu gospodarki kolejowej w obecnym okresie.

Przedewszystkiem więc Minister polecił przypomnieć wszystkim dyrekcjom okręgowym zakaz przyjmowania nowego personelu. Zakaz ten został obostrzony w ten sposób, iż obecnie nawet dyrektorom okręgowym nie przysługuje prawo przyjęcia kogokolwiekbądź do służby kolejowej, a decyzja każdorazowego przyjęcia w wypadku wyjątkowym musi być zatwierdzona przez Ministra Komunikacji. P. Minister polecił uzupełniać ewentualne braki personelu ludźmi z tych działów służby kolejowej, w których wobec zmniejszonej pracy znajduje się ich nadmiar. Pozatem w dziedzinie polityki personalnej polecił P. Minister emerytować pracowników, którzy posiadają pełną wysługę lat, a nie wykazują się już dość wydajną pracą i nie przyjmować następców na ich miejsce.

Uprzednio już P. Minister Komunikacji, chcąc uniknąć redukcji personelu, zarządził, aby w warsztatach kolejowych 6 dni w miesiącu zaliczono pracownikom warsztatowym na poczet należnego im urlopu i zawieszano pracę w tych dniach. Dzięki temu zarządzeniu pracownicy warsztatowi nie ucierpieli nic dotychczas pod względem materjalnym. Obecnie jednak czas urlopów należnych pracownikom warsztatowym jest na wyczerpaniu, wobec czego zachodzi potrzeba zastosowania jakiegoś innego środka. P. Minister wysunął projekt pięciodniowego tygodnia pracy w warsztatach kolejowych, przyczem płatne byłyby tylko 5 dni. W razie wprowadzenia w życie tej zmiany udałoby się uratować przed redukcją poważną ilość pracowników kolejowych działu warsztatowego. Zaznaczyć należy, iż w dziale służby warsztatowej znajduje się nadmiar około 5.000 ludzi. Jako jedno z dalszych zarządzeń oszczędnościowych wydał P. Minister Kühn nakaz chwilowego nie rozpoczynania jakichkolwiek nowych robót, które czy to wymagałyby przyjęcia nowych ludzi, czy też pociągnęłyby za sobą duże zakupy materjałów. P. Minister ponowił polecenie, aby nie kupowano materjałów w przypadkach, gdy kolej posiada zapas danego materjału. Wreszcie P. Minister polecił zawiadomić dyrekcje, iż mogą prowadzić tylko te roboty inwestycyjne, które wyznaczy Ministerstwo Komunikacji.

Złośliwy dumping towarów rosyjskich zagraża coraz bardziej przemysłowi polskiemu.

Import wyrobów rosyjskich na rynek polski z każdym miesiącem zatacza coraz szersze kręgi, przyjmując wyraźne cechy gospodarczej ofensywy. Import ten oparty jest na dumpingu, uprawianego w formie najbardziej zdecydowanej, a więc nie liczącej się ani z kosztami własnemi, ani z warunkami transportowemi, ani ze zwyczajami handlu międzynarodowego, przyjętemi w państwach cywilizowanych.

W ostatnich czasach szczególnie wzmógł się import rosyjskich artykułów z zakresu m. in. przemysłu chemicznego. I tak rynek nasz zalewany jest rosyjskim klejem stolarskim, kaloszami, linoleum itp. Wszystkie te artykuły są w dostatecznej mierze wyrabiane przez nasze fabryki, to też niema najmniejszego powodu dla sprowadzania wyrobów zagranicznych. W tych warunkach import rosyjski staje się u nas objawem nietylko zbędnym, lecz szkodliwym. Podkreślić należy, że import ten nosi wszelkie cechy złośliwego dumpingu. Ceny bowiem towarów rosyjskich, sprowadzanych na nasz rynek, urągają wszelkim podstawom kalkulacji i niejednokrotnie są niższe od kosztów własnej produkcji. I tak np. ceny sprzedażne obuwia gumowego i linoleum z Rosji są w Polsce niejednokrotnie niższe od cen surowca, importowanego do Rosji, a niezbędnego do wyrobu tych artykułów, a mianowicie od cen kauczuku i korka.

Zainteresowane sfery przemysłowe naradzają się nad tem, jak się skutecznie przeciwstawić temu groźnemu dumpingowi, zagrażającemu bytowi rodzimego przemysłu. Pewne kroki zostały już poczynione. Jak już ostatnio donosiliśmy utworzony przed kilku tygodniami Centrogum, do którego weszły wszystkie fabryki polskie, produkujące obuwie gumowe, postawił sobie jako jedno z naczelnych zadań obronę polskiego towaru przed zalewem obcym.

Jednak zainteresowanym sferom przemysł. ze skuteczną i niezwłoczną pomocą winien tutaj przyjść Rząd. Polska nie posiada z Rosją traktatu handlowego, w rękach więc Rządu są poważne środki, które mogą skutecznie przeciwstawić się nielojalnym sposobom zdobywania rynku polskiego. Jednym z takich środków jest zastosowanie ceł maksymalnych.

Stosunki handlowe z Egiptem.

Rynek egipski charakteryzuje duża, stale wzrastająca pojemność towarowa, o czem świadczy wartość importu towarów do Egiptu, który osiągnął w roku ubiegłym cyfrę Ł. E. 52.044.000 czyli około 2.340.000.000 zł. Wobec prawie zupełnego braku miejscowego przemysłu oraz szeroko zakrojonego planu inwestycyjnego rządu egipskiego Egipt przedstawia duże możliwości dla zbytu również polskich wyrobów rozmaitego rodzaju. Dotychczas jednak polskie sfery przemysłowo-handlowe w niedostatecznej mierze kierowały uwagę na wymieniony kraj. Powodem tego jest m. in. odległość i nieznajomość w Polsce rynku egipskiego oraz brak zaufania do solidności handlu na Bliskim Wschodzie. Ożywiony jednak handel zagraniczny Egiptu jak również stale wzrastające obroty handlowe kilku przedsiębiorczych wytwórni polskich, których wyroby zdobyły sobie dobrą markę w Egipcie, dowodzą, że trudności te są do pokonania.

Pomimo walki konkurencyjnej licznych państw na rynku egipskim, polski eksport do Egiptu może dać należyte rezultaty. Świadczy o tem fakt, że import brytyjskich gotowych wyrobów mających z dawna ustaloną markę w Egipcie zmniejszył się w roku ubiegłym o Ł. E. 1.000.000, pomimo zwiększenia się w tym samym okresie globalnej cyfry importu, co przypisać należy zwłaszcza ruchliwej konkurencji Japonji wspartej przez Japoński Instytut Handlowy w Kairze. Izba Handlowa egipsko-polska w Kairze (Le

Caire 13, rue Fuad I-er) może być w dużym stopniu pomocną sferom handlowym przy nawiązywaniu stosunków handlowych z Egiptem. Również można się zgłaszać po informacje do Wydziału Konsularnego Poselstwa Polskiego, (Section Consulaire de la Légation de Pologne en Egypte, Le Caire, 16, rue Ben Zaki-Zamalek) który przy pełnem poparciu Państwowego Instytutu Eksportowego w Warszawie propaguje handel z Egiptem na szerszą skalę.

Nadmienić należy, że wobec braku solidnych biur wywiadu handlowego w Egipcie, wartość w tym względzie posiadają jedynie informacje bankowe, których udzielają banki egipskie bankom, z któremi utrzymują stosunki. Do tych należą z banków polskich: Powszechny Bank Związkowy, Bank Handlowy w Warszawie, Bank Francusko-Polski i Bank Angielsko-Polski w Warszawie.

Dla orjentacji, które towary mogą liczyć na zbyt w Egipcie posłużyć może niżej podany wykaz towarowy, zestawiony pod kątem widzenia zapotrzebowania miejscowego i stanu produkcji polskiej.

Tkaniny bawełniane, lniane, wyroby jutowe i dziane, przędza zgrzebna i czesanka, sztuczny jedwab, konfekcja bielizna, galanterja, buty płócienne, wyroby powroźnicze. — Drzewo budulcowe, meble gięte, forniery, dychty, parkiety. — Oleje i smary, parafina i wazelina, nasiona kwiatów i jarzyn rośliny i zioła lecznicze, przetwory ziemniaczane. Artykuły spożywcze: czekolada, cukierki, konfitury, soki biszkopty, grzyby, likiery i wódki, konserwy mięsne, owocowe i jarzynowe, szynki. Wyroby hutnicze, metalowe, blaszane i polewane. Maszyny różne, silniki spalinowe. Wroby fajansowe, szklane, porcelanowe. Przybory piśmienne, bibułka papierosowa, wyroby celulozowe, kosmetyczne, gumowe i drogeryjne. — Cement, papa dachowa, kable i żarówki elektryczne. Nawozy sztuczne.

Stosunki handlowe z zagranicą.

W Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu jest do przejrzenia spis firm brazylijskich, reprezentujących firmy polskie oraz importerów i eksporterów brazylijskich. Spis ten sporządzony został przez Poselstwo R. P. w Brazylji.

Firma brazylijska pragnie importować z Polski następujące artykuły: cement, węgiel, rury, żelazo konstrukcyjne, wyroby tekstylne-lniane, bawełniane i z jedwabiu sztucznego. Firma ta jednocześnie poszukuje odbiorców na towary pochodzenia brazylijskiego. Bliższych informacyj udziela Izba Handlowa Polsko-Łacińsko-Amerykańska, Warszawa, ul. Hortensja 6 za zwrotem kosztów korespondencji w wysokości 1 zł (w znaczkach pocztowych).

Firma niemiecka pragnie otrzymać przedstawicielstwo firm polskich, eksportujących włosy, warkocze itp. artykuły.

Informowanie firm polskich przez placówki zagraniczne.

Firmy polskie, które zwracają się do konsulatów, żądając informacyj o stanie rynku, adresów odbiorców itp. winny załączać we własnym interesie referencje izb przemysłowo-handlowych o stanie swego przedsiębiorstwa. Chodzi mianowicie o uproszczenie formalności jakie muszą uskuteczniać placówki konsularne, wchodząc w kontakt z nieznaną sobie firmą, co z natury rzeczy pociąga za sobą zwłokę w załatwieniu zapytania interesanta. Załączanie referencyj przyczyni się do szybszego otrzymywania żądanych informacyj.

Niedostateczne wykorzystanie placówek konsularnych.

Ze strony miarodajnej dowiadujemy się, że polskie placówki polityczne i konsularne w obcych państwach nie są w dostatecznej mierze wykorzystywane przez osoby ze świata przemysłowo-handlowego i finansowego, udające się zagranicę celem załatwienia swych interesów. Zachodzą często wypadki, że nawet o bardzo poważnych zawartych już tranzakcjach placówki, te są informowane nie przez stronę polską, lecz przez osoby lub firmy cudzoziemskie.

Utrzymywanie przez osoby wyjeżdżające zagranicę kontaktu z naszemi placówkami, w razie dokonywania tranzakcyj na terenie ich działalności, niejednokrotnie może posiadać — poza charakterem kurtuazyjnym — duże znaczenie praktyczne. Od szeregu osób, które z kontaktu tego korzystały, wiemy, że placówki nasze w wielu wypadkach potrafiły okazać tym sposobem skuteczną pomoc.

Protokół, stwierdzający wybór władz spółki akc. podlega opłacie stemplowej w wysokości 0,2 proc.

Okólnikiem L. D. V. 6075/6/29 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że protokół walnego zgromadzenia, sporządzony w formie aktu notarjalnego (art. 73 prawa o spółkach akcyjnych) stwierdzający wybór członków rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej podlega opłacie stemplowej w wysokości 0,2 proc. od wynagrodzenia należnego za pełnienie funkcji i rady nadzorczej względnie komisji rewizyjnej (gdyż tworzenie władz spółki jest czynnością zwyczajną, ciągle się powtarzającą, bez której prowadzenie przedsiębiorstwa nie byłoby możliwe).

Prawo i sąd w życiu gospodarczem.

Obowiązki władzy podatkowej przy wymiarze podatku dochodowego.

Władza podatkowa udzielając podatnikowi danych na podstawie których doszło do wymierzonego podatku — winna podać do wiadomości podatnika nietylko wyciąg z arkusza wymiarowego, lecz także dane objęte kartami posiadłości budynkowej i przedsiębiorstwa, dołączonemi do tego arkusza. (Wyrok N. T. A. L. Rej. 3781 1927.)

W kwestji naruszenia postanowień art. 67 ustęp 2 ustawy o podatku dochodowym (Dz. U. por. 411 z roku 1925) zauważyć należy, że płatnik, prosząc o udzielenie mu podstaw wymiaru, chciał uzyskać te dane, na podstawie których Komisja Szacunkowa doszła do końcowej sumy tak co do posiadłości budynkowej jak i z przedsiębiorstwa. Tymczasem władza pozwana, jak wynika z odpowiedzi jej na skargę, ograniczyła się do udzielenia płatnikowi wyciągu z arkusza wymiarowego, to jest tylko do końcowych cyfr — natomiast nie podała tych danych objętych kartami posiadłości budynkowej i przedsiębiorstwa, dołączonemi do arkusza wymiarowego i stanowiącemi z nim całość. Skoro zaś władza, jak dowodzą akta, ustalała dochody z poszczególnych źródeł osobno, to dane cyfrowe, zawarte w rzeczowych kartach stanowiły istotną część „uchwały Komisji w przedmiocie określenia dochodu“ w rozumieniu ust. 2 art. 67 ustawy, zaczem na żądanie płatnika, należało podać do wiadomości odpisy danych kart. W zaniedbaniu tego obowiązku Najwyższy Trybunał Administracyjny dopatrzył się zgodnie z wywodami skargi naruszenia art. 67 ustawy utrudniającego mu należytą obronę.

Wyciąg z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z 12. VI. 1929 L. Rej. 3781/27.

Okólnik Ministerstwa Skarbu.

Min. Skarbu okólnikiem z 23. bm. zarządziło, aby od wszelkich wpłat, uskutecznionych w okresie od 24 kwietnia do 31 sierpnia b. r. na poczet nieodroczonych i nierozłożonych na raty zaległości w podatkach bezpośrednich i opłatach stemplowych bez względu na czas ich powstania, pobierano obniżone kary za zwłokę w wysokości pół-

tora procent miesięcznie, licząc od ustawowego terminu płatności.

Po upływie tego terminu kary za zwłokę będą pobierane w pełnej wysokości, t. j. 2 proc. miesięcznie od ustawowego terminu płatności począwszy.

Zasady prawne dotyczące art. 92 ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Według art. 92 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, podatek przemysłowy korzysta z ustawowego pierwszeństwa zaspokojenia z całego majątku przedsiębiorstwa, obłożonego tym podatkiem.

Według przepisów egzekucyjnych i prawa cywilnego, obowiązujących na obszarze b. zaboru rosyjskiego, wierzyciel, który wszczął egzekucję nie ma żadnego pierwszeństwa z tego powodu przed innymi wierzycielami, którzy następnie skierowali egzekucję do tych samych przedmiotów.

Poniżej podajemy zasady prawne, ustalone w wyrokach Sądu Najwyższego, dotyczące art. 92 ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Wyrok Sądu Najw. z dnia 15 grudnia 1925 r. III Rw. 2369/25 (Przegląd Prawa i Administracji im. E. Tilla 1926 r. str. 54 Prakt. adm. Orzeczn. Nr. 64). Zasada prawna: w myśl art. 92 ustawy z dnia 14 maja 1923 r. poz. 412 D. U. R. P. i ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. poz. 550 D. U. R. P. (podatek przemysłowy ma ustawowe pierwszeństwo zaspokojenia z całego majątku ruchomego, należącego do przedsiębiorstwa obłożonego tym podatkiem. Ustawa ustanowiła tu odpowiedzialność rzeczową i obojętne są tu stosunki osobiste posiadacza. Motywy wyroku Sądu Naj. z dnia 25 listopada 1927 r. Nr. 1. C. 1568/27). Ruch prawn. ekonom. i socjolog., 1928 r. str. 450 rzeczn. S. N. zawierają następujące wyjaśnienie: Wierzytelność Skarbu Państwa z tytułu podatku przemysłowego, korzystające z ustawowego pierwszeństwa zaspokojenia z całego majątku ruchomego, należącego do przedsiębiorstwa obłożonego tym podatkiem, na terytorjum b. Królestwa Pol. Kongresowego ma przywilej szczególny na ruchomościach przedsiębiorstwa i podpada wskutek tego pod przepis art. 7. ust. 1 prawa o przywilejach i hipotekach z 1825 r. ze skutkami przewidzianemi w art. 8 tegoż prawa.

Wyrok Sądu Naj. z dnia 17 maja 1927 r. III R. 371/27. (Przegląd Prawa i administracji im. E. Tilla, 1927 r. str. 25. Trakt. Adm. Orzeczn. Nr. 209.) Zasada prawna: Rozszerzeniu, dla którego istnieje ustawowe prawo zastawu, nie służy pierwszeństwo przed roszczeniem Skarbu Państwa z tytułu zalegającego podatku przemysłowego.

Wyrok Izby Pierwszej Sądu Najw. z dnia 9 maja 1928 r. R. C. 585/28. (Orzecznictwo Sądów Polskich 1928 r. str. 425 poz. 403.) Zasada prawna: z tytułu podatku przemysłowego służy Skarbowi Państwa pierwszeństwo przed należnością Kasy Chorych.

Wyrok Izby Trzeciej Sądu Najw. z dnia 2 października 1928 r. R. 640/28. (Orzecznictwo Sądów Polskich 1928 r. str. 541, poz. 518.) Zasada prawna: Podatek obrotowy ma pierwszeństwo przed ustawowem prawem zastawu dla komornego.

Wyrok Sądu Najw. z dnia 13 września 1927 r. III R. 606/27. (Przegląd Prawa i Administracji im. E. Tilla 1928 r. str. 85 prakt. adm. orzeczn. Nr. 93.) Zasada prawna: Za zaległości w podatku przemysłowym nie odpowiada majątek ruchomy, który w chwili podania wniosku egzekucyjnego nie należy już do przedsiębiorstwa obłożonego tym podatkiem.

Tezy powyższe znajdują się w wydawnictwie „Ustawodawstwo Skarbowe, Ustawa o państwowym podatku przemysłowym" pod red. St. Kauzika, Warszawa, nakładem F. Hoesicka, — pod art. 92.

Orzeczenie Izby Trzeciej (sek. I. Sądu Najw.) z dnia 9 lipca 1929 r. Rw. 156/29. Dzierżawca przedsiębiorstwa odpowiada ruchomościami należącemi do przedsiębiorstwa za podatek przemysłowy, chociaż zalegający za czas, kiedy przedsiębiorstwo nie było jeszcze oddane w dzierżawę. (Orzecznictwo Sądów Polskich tom. 8, Nr. 573.)

Uruchomienie linji okrętowej na Bałtyku.

Dowiadujemy się, że Przedsiębiorstwo Państwowe „Żegluga Polska" uruchomiła z dniem 1 kwietnia 1930 r. regularną linję okrętową na Bałtyku dla przewozu towarów, celem stałego połączenia portu polskiego w Gdyni z krajami Bałtyckiemi, Łotwą, Estonją i Finlandją.

Na cel ten przeznaczone zostały dwa statki, które odchodzić będą regularnie z Gdyni około 1 i 15 każdego miesiąca i odwiedzać będą bez względu na ilość towartów stale Rygę, Tallin (Rewel) i Helsinki (Helsingfors), w razie potrzeby zaś po drodze Gdańsk, Libawę i Windawę. W drodze powrotnej statki iść będą wprost z Helsinki do Gdyni.

P. P. „Żegluga Polska" posiada w Gdyni własne magazyny, gdzie towary korzystające z usług linji, magazynowane być mogą w warunkach ulgowych.

Przedstawicielstwo Linji Bałtyckiej oddane zostało na Łotwę, f-mie P. Danneberg, Ryga; Estonję, f-mie The Tallin Shipping Co, Tallin, Finlandję, f-mie A. B. Nieslen & Thorden, Helsinki.

Informacji udziela oraz przyjmuje zgłoszenia towarów do przewozu, Linja Bałtycka P. P. „Żeglugi Polskiej", Gdynia i P. A. M. (Polska Agencja Morska) Gdańsk, Langemarkt 15.

Dotyczy wystawców na P. W. K.

Dla przypomnienia powtarzamy jeszcze raz w całości i zwracamy uwagę P. .T Członków na komunikat nasz, zamieszczony w nr. 6 „Życia Gospodarczego" z dnia 15 marca rb. w sprawie zapłacenia stempla od umowy dzierżawnej za stoiska na P. W. K.

Umowy dzierżawne o stoiska dla wystawców na Powsz. Wystawie Krajowej podlegały w myśl art. 88 w związku z art. 16 u. o. s. opłacie stemplowej, bez względu na to, czy umowę o s o b n o opisywano i obustronnie podpisywano, czy t e ż w takich wypadkach kiedy wystawca przedłożył zgłoszenie, a P. W. K. zgłoszenie to pisemnie przyjęła. Stempel ten obniżyło Ministerjum Skarbu do 0,5 proc. (z dodatkiem 10 proc.) od ceny najmu.

Wystawcy zobowiązani byli w myśl reskryptu Min. Skarbu z dnia 8. 3. 1929 r., zapłacić kwotę stemplową w tut. Urzędzie Opłat Stemplowych aż do 15-go maja 1929 r.

Pewna część wystawców przeoczyła zapłacenie stempla w wyznaczonym terminie i gdy zamierzano zapłacić stempel po 15 maja 1929 Urząd Skarbowy domagał się zapłacenia pięciokrotnego dodatku oraz opłat za zwłokę.

Związek Fabrykantów zwrócił się wspólnie z Zarządem P. W. K. i za poparciem Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu do Ministerjum Skarbu z prośbą o wyznaczenie nowego terminu do uiszczenia opłaty stemplowej od rzeczonych umów b e z p o b i e r a n i a d o d a t k ó w.

Prośba ta została przez Min. Skarbu uwzględniona, co dowodzi następujący okólnik:

Ministerjum Skarbu

Warszawa, dnia 14 lutego 1930 r.

Opłaty stemplowe od najmu stoisk
na Powszechnej Wystawie Krajowej
w Poznaniu

Do

wszystkich Izb Skarbowych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, oraz do tych Urzędów Skarbowych, Podatków i Opłat Skarbowych, którym jest poruczony wymiar opłat stemplowych.

Ministerjum Skarbu, powołując się na swój okólnik z dnia 8 marca 1929 r. L. D. V. 1932/6 przedłuża ustanowiony w nim termin do końca maja 1930 r. i wobec tego poleca Urzędom Skarbowym, aby w razie przedstawienia pism, o których mowa w powołanym okólniku, celem wymiaru doraźnego najpóźniej do końca maja rb. wymierzały jedynie opłatę pojedyńczą, **bez podwyżki stemplowej.**

(—) W. K o s z k o.
Dyrektor Departamentu.

Zmiany w rządowych odznaczeniach na P. W. K.

W numerze 21 naszego czasopisma z dnia 1 listopada 1929 r. podaliśmy za nr. 241 Monitora Polskiego z dnia 18 października r. ub. wykaz przedsiębiorstw z województwa poznańskiego i pomorskiego, odznaczonych na Powszechnej Wystawie Krajowej przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

W nr. 94 z dnia 23 kwietnia br. ukazało się sprostowanie do poprzedniego wykazu. Między innemi na skutek interwencji Związku Fabrykantów zmieniło Ministerstwo przyznane pierwotnie odznaczenia na wyższe następującym firmom:

A. Białkowski w Poznaniu zamiast **medalu bronzowego — medal srebrny.**

„Ergasta", Fabryka Chemiczna, Starogard zamiast **medalu bronzowego — medal srebrny.**

R. Barcikowski S. A. w Poznaniu zamiast **medalu bronzowego — medal srebrny.**

Edward Kręglewski S. A. w Poznaniu zamiast **medalu bronzowego — medal srebrny.**

Antoni Drygas w Poznaniu zamiast **medalu srebrnego — medal złoty.**

Ostrzeżenie.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu podaje do wiadomości następującą informację, zakomunikowaną przez Poselstwo Rzplitej Polskiej w Pradze.

Odpis.

Poselstwo Polskie
w Pradze
1477/RH/30

Do
Ministerstwa Przemysłu i Handlu
Departament Handlowy
w Warszawie.

W związku z przyjęciem, wydanem przez t. zw. Czechosłowacko-Polską Izbę Handlową w Pradze dla delegacji polskich hotelarzy, restauratorów i kawiarzy, Izba Handlowa i Przemysłowa w Pradze umieszcza w dziennikach ostrzeżenie następującej treści:

„Ostrzeżenie: Aby uniknąć pomyłek i nieporozumień Izba Handlowa i Przemysłowa w Pradze oznajmia, że nie ma nic wspólnego z t. zw. Czechosłowacko-Polską „Izbą" Handlową w Pradze i że nie bierze odpowiedzalności za to, co pod firmą tejże Czechosłowacko-Polskiej „Izby" niektóre osoby przedsiębiorą (np. nieprawne legalizowanie rachunków do Polski, udzielanie tytułów „radców" Izby („Komorni Rada") zapraszaniem imieniem „Izby" wybitnych Polaków i t. d."

Jak już kilkakrotnie Poselstwo donosiło, Izba powyższa założona przez ludzi nie mających nic wspólnego z przemysłem, nie cieszy się poparciem sfer miarodajnych i nie jest brana poważnie. Dlatego też łapanie się na imprezy urządzane przez tę Izbę, lub oficjalne przyjmowanie jej delegatów, jak to miało miejsce w Poznaniu, wywołują tutaj nie-

miłe wrażenie. Nadmieniam wreszcie, że Izba powyższa, pomimo półtorarocznego istnienia, nie utrzymuje żadnego kontaktu z Poselstwem R. P., jakkolwiek była do tego przez Poselstwo wzywaną.

Radca Handlowy

(—) Dr. Münnich.

Komunikat.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że

1. na plenarnem zebraniu dnia 29 marca br. zamianowała Dyrektora Wyższej Szkoły Handlowej p. Dr. Leonarda Glabisza korespondentem Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu,

2. zaprzysięgła i ustanowiła jako rzeczoznawcę dla maszyn i urządzeń fabrycznych p. inż. Maksymiljana Suwalskiego z Poznania, ul. Pocztowa 28, tel. 3511,

3. odwołała p. Herm. Friedländera z Kalisza ze stanowiska swojego męża zaufania.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.